

ปัญหาการพิจารณาพยานหลักฐานในการออกหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66

Problems Consideration of Evidence for Issuing an Arrest Warrant Under Section 66 of the Criminal Procedure Code

มานพ ประवालลัญฉกร^{1*} ชนินาฏ ลีดส์² สิริพันธ์ พลรบ²

Manop Pravanlunchagron^{1*} Chaninat Leeds² Siriphan Pholrop²

Corresponding author's E-mail: Manopz52050@gmail.com¹

(Received: October 22, 2020; Revised: January 4, 2021; Accepted: January 12, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการออกหมายจับในคดีอาญา 2) ศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับการจับและการออกหมายจับตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวคิด เหตุ และขั้นตอนในการออกหมายจับระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 4) เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในการออกหมายจับ ให้การวิจัยทางเอกสาร

ผลการศึกษาพบว่า 1) การออกหมายจับของไทยสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางอาญารูปแบบการควบคุมอาชญากรรม 2) เหตุในการออกหมายจับตามกฎหมายไทยเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักได้อย่างมากในการออกหมายจับ ประเทศอังกฤษการจับโดยมีหมายจับที่ออกโดยศาลมีน้อยมากในปัจจุบัน ประเทศสหรัฐอเมริกาอาศัยพยานหลักฐานเป็นหลักสำคัญในการออกหมายจับ ส่วนประเทศฝรั่งเศสนั้นเหตุในการออกหมายจับ คือ บุคคลนั้นหลบหนีหรือพำนักอาศัยอยู่นอกอาณาเขตของฝรั่งเศส 3) การออกหมายจับของไทยเป็นอำนาจของศาลเท่านั้นเช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ที่แตกต่างคือประเทศสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศส พนักงานอัยการจะมีส่วนร่วมในการขั้นตอนของการออกหมายจับ และประเทศสหรัฐอเมริกาผู้ถูกออกหมายจับมีสิทธิโต้แย้งการออกหมายจับได้ และให้ความสำคัญกับเหตุอันควรเชื่อได้ในการออกหมายจับ 4) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมด้วยคำด้วยบทมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งอนุมาตรา (1) และอนุมาตรา (2) ที่เดิมบัญญัติว่า “เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดจะได้กระทำความผิดอาญา” แก้ไขเป็น “เมื่อมีหลักฐานตามสมควรที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะกระทำความผิดอาญา”

คำสำคัญ: หมายจับ การพิจารณาพยานหลักฐาน เหตุในการออกหมายจับ

Abstract

The objectives of this thesis were: 1) to study concepts, theories for issuing arrest warrants in criminal cases; 2) to study legal principles regarding arrest and issuing arrest warrants according to Thai Law and foreign law; 3) to study analyze and comparison about concept, cause and procedure for issuing

¹ นักศึกษาลัทธิสุตฺรนิคคาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹ Master's Student, Master of Laws, School of Law, Sukhothai Thammathirat Open University

² Lecturers, School of Law, Sukhothai Thammathirat Open University

an arrest warrant between Thai law and foreign law; and 4) find ways to amend the law related to the cause of the arrest warrant. Which is documentary research.

The results of the thesis found that: 1) the issuance of a Thai court arrest warrant be in line with The Crime Control Model; 2) causes for issuing an arrest warrant according to Thai law give court a chance can be weighed by discretion when issuing an arrest warrant. In England, at present there are very few arrests by court warrants. The United States relies heavily on evidence for arrest warrants. In France, the reason for an arrest warrant is that the person escapes or resides outside the French territory; 3) the issuance of a Thai arrest warrant is the jurisdiction of the courts only same as England, United States of America and France. The difference between United States of America and France is that the prosecutor will be involved in the process of issuing a warrant and in the United States, those issued with an arrest warrant have the right to dispute the issuance of an arrest warrant and focus on probable cause in issuing a warrant for arrest; and 4) there should be amendments to the text, section 66 of the Criminal Procedure Code, both subsection (1) and subsection (2) original provisions "When there is the evidence as may be reasonable to anyone likely to have committed the criminal offence" edit to "When there is the evidence as may be reasonable to probable cause that anyone have committed the criminal offence"

Keywords: arrest warrants, consideration of evidence, causes for issuing an arrest warrant

ความเป็นมาของปัญหา

การดำเนินคดีอาญาตามระบบวิธีพิจารณาความอาญานั้น จำเป็นที่จะต้องมิตัวหรือได้ตัวผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญามาเข้าสู่กระบวนการขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญา เพื่อที่จะได้ดำเนินคดีไปตามขั้นตอนตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ เช่น การแจ้งข้อกล่าวหา การถามคำให้การ การนำตัวไปฟ้องคดีต่อศาล การดำเนินคดีในชั้นศาล จนนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิด จึงจำเป็นที่จะต้องมิตัวหรือเครื่องมือที่เป็นมาตรการบังคับในทางอาญา ที่เรียกว่า "การจับ" เข้ามาเกี่ยวข้อง หรือเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินคดีอาญา แต่ถึงกระนั้น การจับก็เป็นเรื่อง ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นอย่างมาก ทำให้องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้มีการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

(กระทรวงการต่างประเทศ, 2551) โดยได้วางหลักเกี่ยวกับการจับไว้ในข้อ 9 ว่าการจับบุคคลใดจะทำตามอำเภอใจมิได้ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 28 วรรคสอง ได้วางหลักเกี่ยวกับการจับว่าโดยหลักแล้วห้ามมิให้จับกุมบุคคลใด เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล รวมไปถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 ที่ห้ามมิให้จับบุคคลใด เว้นแต่จะมีหมายจับหรือคำสั่งของศาลหรือเข้าข้อยกเว้น

ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกหมายจับของศาลกลับพบว่า เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายในการที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะไปร้องขอให้ศาลออกหมายจับให้ เพราะเหตุในการออกหมายจับตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า

“เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

(2) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น...”

น้ำหนักของพยานหลักฐานเพียงแค่นี้มีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใด “น่าจะ” ได้กระทำความผิดก็เพียงพอแล้วในการที่ศาลจะออกหมายจับได้ ซึ่งทำให้ในหลายครั้งที่มีการออกหมายจับที่เป็นการจับผิดตัวหรือจับผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ดังเช่นที่เคยมีพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์ว่า มีหญิงสาวคนหนึ่งไปสร้างเรื่องเท็จขึ้นมาว่าถูกแฟนกับพวกกรูมทำร้ายร่างกาย พยายามรุมโทรม และปล้นทรัพย์ ได้ไปตระเวนแจ้งความร้องทุกข์กับตำรวจนครบาลและตำรวจที่ถนนพหลโยธินถึง 5 คดี แล้วมีการออกหมายจับหญิงสาวคนหนึ่งที่เป็นคนจังหวัดเชียงใหม่และเคยเข้ากรุงเทพฯ ครั้งเดียวในชีวิต กลับถูกออกหมายจับ ต่อมาทางตำรวจ 191 ตรวจสอบเหตุพบว่าคำให้การของหญิงสาวที่สร้างเรื่องเท็จมีพิรุณ รวบรวมหลักฐานย้อนรอยออกหมายจับสาวแสนน่าตัวมาสอบสวน จนเปิดปากรับสารภาพว่าเป็นเรื่องโกหก ทำไปเพราะต้องการเรียกร้องความสนใจจากแฟน”(ไทยรัฐฉบับพิมพ์, 2559)

การออกหมายจับอย่างผิดพลาดจึงพบได้ ในทางปฏิบัติอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะศาลมักจะออกหมายจับให้ตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจร้องขอเนื่องจากพยานหลักฐานที่ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจรวบรวมมาเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงแค่ว่า “น่าจะ” ว่าได้กระทำความผิด ก็นำไปสู่การออกหมายจับได้แล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 ดังนั้น พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจรวบรวมมาจึงเป็นพยานหลักฐานในเบื้องต้นเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นพยานหลักฐานที่มี

น้ำหนักถึงขนาดทำให้ศาลแน่ใจหรือหมดสิ้นความสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิด นอกจากนี้การกลั่นกรองการออกหมายจับโดยศาลก็อาจไม่มีการพิจารณาพยานหลักฐานที่พิสูจน์ถึงเหตุออกหมายจับอย่างถี่ถ้วนเพียงพอ (ปาลิดา ไตรสารศรี, 2554)

นอกจากนี้ยังมีนักกฎหมายบางท่านอาจเห็นว่ขั้นตอนในการจับก็เป็นเพียงให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อพิสูจน์ความผิดกันต่อไป พยานหลักฐานที่ใช้ในการนำไปสู่การออกหมายจับจึงมีน้ำหนักเพียงแค่ว่า “น่าจะ” ก็เพียงพอแล้ว ดังที่ ฌองส์ ใจหาญ (2552) กล่าวว่า “การรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ออกหมายจับ ผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย เช่นนี้เพราะกฎหมายให้เจ้าพนักงานมีอำนาจจับเพื่อป้องกันอาชญากรรม หรือป้องกันมิให้มีการทำลายพยานหลักฐาน หรือการที่จะไม่ได้ตัวผู้นั้นเพราะหลบหนี แต่หากจับตัวมาแล้วเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเอาตัวไว้ก็ปล่อยตัวผู้ถูกจับไปได้”

และยังมีข้อบังคับที่ออกโดยประธานศาลฎีกา สำหรับการรับฟังพยานหลักฐานในการออกหมายจับว่า “**ผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย**” นั่นก็ถือเป็นการวางหลักว่าในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการออกหมายจับนั้น ให้ถือการพิสูจน์ว่ามีมูลเป็นเกณฑ์ ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์จนสิ้นข้อสงสัยแต่อย่างใด (คณิต ฒ นคร, 2561)

ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีที่บุคคลใดต้องถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาเป็นเรื่องที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นเป็นอย่างมาก และยังต่อเสียเวลาเสียเงินในการต่อสู้คดีต้องยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว รวมถึงความวิตกกังวลในการต่อสู้คดี การออกหมายจับในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น ศาลเป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจในการที่จะออกหมายจับบุคคลใด ศาลจึงมีหน้าที่ที่จะต้อง

ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไปในขั้นตอนก่อนการพิจารณาคดีด้วย เช่น การพิจารณาพยานหลักฐานก่อนออกหมายจับบุคคลใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการออกหมายจับในคดีอาญา
2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับการจับและการออกหมายจับตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวคิด เหตุ และขั้นตอนในการออกหมายจับระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
4. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในการออกหมายจับ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การศึกษาเป็นการวิจัยทางกฎหมายโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยการศึกษจากเอกสาร (Documentary research)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources of Law) และจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources of Law)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเอกสารในการวิจัยรวบรวมทั้งจากหนังสือ (Text) เอกสาร (Document) ต่างๆ ทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ รวมถึงสื่อในรูปแบบอื่นๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และคำพิพากษาศาลฎีกา ที่อธิบายหรือมีเนื้อหาเกี่ยวกับการออกหมายจับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมให้เป็นระบบ จากนั้นใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับเหตุในการออกหมายจับ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการพิจารณาพยานหลักฐานในการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66” ได้ผลการวิจัยโดยแบ่งหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการออกหมายจับในคดีอาญา

การออกหมายจับในคดีอาญานั้นมีแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญที่ควรพิจารณาก่อนที่จะออกหมายจับบุคคลใด ดังนี้

1.1 สิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้ถูกจับ จากการวิเคราะห์พบว่า การออกหมายจับบุคคลใดเป็นเรื่องที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้ถูกจับ ในทางทฤษฎีจึงอาจถือได้ว่าเป็นการกระทำของรัฐที่ขัดกับหลัก “ข้อสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence)” ผู้วิจัยพบว่าการออกหมายจับของศาลส่วนใหญ่ที่พบในทางปฏิบัติ การออกหมายจับจะสะท้อนถึงแนวคิดที่ว่า “จับมาไว้ก่อน เพราะเป็นเพียงการดำเนินการในเบื้องต้น ถ้าสุดท้ายไม่ใช่ผู้กระทำผิดก็ปล่อยตัวไปได้” ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าเป็นมุมมองที่ให้ความสำคัญกับทางด้านฝ่ายผู้เสียหายในคดีอาญาด้วย เพราะการให้ความสำคัญกับแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลมากเกินไปก็อาจจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการควบคุมและปราบปรามอาชญากรรม นั่นคือทำให้อาชญากร

มีโอกาสหลุดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีไปได้ โดยเฉพาะระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทยซึ่งเป็นระบบกล่าวหาจำต้องมีตัวผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับผู้เสียหายในคดีอาญาด้วย

1.2 การออกหมายจับของศาลกับแนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประเด็นที่จะวิเคราะห์คือแนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยที่เกี่ยวข้องกับเฉพาะการออกหมายจับนั้นสอดคล้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญารูปแบบใดระหว่างรูปแบบกระบวนการอันชอบธรรม (The Due Process Model) กับรูปแบบการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model) จากการศึกษาที่มีประเด็นของข้อมูลที่จะนำมาพิจารณาได้ดังนี้

แม้ว่าเหตุในการออกหมายจับตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา “จะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา” แต่พบว่าขั้นตอนการออกหมายจับเป็นเรื่องราวระหว่างพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจกับศาลเท่านั้น โดยที่ยกการไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกลั่นกรองถึงเหตุในการออกหมายจับแต่อย่างใด และรวมถึงผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดก็ไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอคัดค้านพยานหลักฐานที่ใช้ในการออกหมายจับแต่อย่างใด และมีคำพิพากษาฎีกาที่ตัดสินว่าคำสั่งของศาลในการอนุมัติออกหมายจับไม่สามารถที่จะอุทธรณ์ได้แย้งได้ แนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวกับผู้มีอำนาจออกหมายจับ

และเมื่อได้ศึกษาถึงข้อมูลการอนุมัติออกหมายจับของศาลชั้นต้นตามคำร้องขอของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 คำสั่งศาลในการอนุมัติออกหมายจับให้สูงถึงร้อยละ 93.65 (ศาลยุติธรรม, ม.ป.ป.(ก)) และในปีงบประมาณ

พ.ศ. 2561 คำสั่งศาลในการอนุมัติออกหมายจับให้สูงถึงร้อยละ 91.82 (ศาลยุติธรรม, ม.ป.ป.(ข)) อาจสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่ว่า “จับไว้ก่อน แล้วค่อยหาหลักฐานภายหลัง” สอดคล้องกับรูปแบบการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model) ซึ่งมีแนวคิดที่มุ่งเน้นการปราบปรามอาชญากรรมโดยมุ่งเน้นการลงโทษ (Punishment) เป็นหลัก

2. วิเคราะห์การออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย

การออกหมายจับโดยหลักจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติไว้ แบ่งหัวข้อประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 การออกหมายจับกับแนวคิดของการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบปัจจุบัน หลังจากที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งให้ความสำคัญอย่างมากกับแนวคิดเรื่องการรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนทำให้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบันได้มุ่งเน้นไปที่การรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยรวมไปถึงสิทธิในการที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

สำหรับการออกหมายจับของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น จากข้อมูลของการสำรวจเอกสารผู้วิจัยเห็นว่าศาลอาจมิได้เคร่งครัดคำนึงถึงการนำหลักเกณฑ์กฎหมายลักษณะพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ “การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน” มาใช้ในขั้นตอนของการพิจารณาออกหมายจับมากนัก อาจจะมีสาเหตุอันเนื่องมาจาก “ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548” (ราชกิจจานุเบกษา, 2548) ข้อ 18 ของข้อบังคับได้วางหลักเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานในการออกหมายจับไว้ว่า “ในการรับฟัง

พยานหลักฐานเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย” ทำให้สามารถนำเอาพยานหลักฐานทุกประเภทที่แม้จะเป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้รับฟังในชั้นสืบพยานในศาล เช่น พยานบอกเล่า พยานขัดทอด พยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดในอดีตของผู้ต้องหา เป็นต้น สามารถนำมาแสดงต่อศาลในชั้นของการขอให้ออกหมายจับได้หมด ทั้งที่พยานหลักฐานบางชั้นที่ต้องห้ามมิให้รับฟังเมื่อมาถึงในชั้นสืบพยานก็อาจถูกตัดออกไม่สามารถนำมาใช้ได้

ผู้วิจัยเห็นว่า ทางปฏิบัติในการออกหมายจับของศาลจึงอาจไม่สอดคล้องกับแนวคิดภาพรวมของการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบันซึ่งให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลรวมถึงผู้ต้องหาหรือจำเลย

2.2 การขังนำนักพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้วิจัยเห็นว่าในขั้นตอนของการพิจารณาเพื่อออกหมายจับของศาล แม้เหตุในการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 จะบัญญัติแต่ว่า “มีพยานหลักตามสมควรว่าน่าจะกระทำความผิด” โดยที่ไม่มีถ้อยคำว่า “ให้ศาลขังนำนักพยานหลักฐาน” ก็ตาม ศาลก็ควรนำหลักเกณฑ์ว่าด้วย “การขังนำนักพยานหลักฐาน” มาใช้ด้วยในการพิจารณาพยานหลักฐานที่เป็นเหตุในการออกหมายจับ โดยมาตรฐานการพิสูจน์ที่ศาลควรนำมาใช้ในการขังนำนักพยานหลักฐานเพื่อออกหมายจับ คือ มาตรฐานการพิสูจน์ระดับที่หนึ่งซึ่งเป็นมาตรฐานการพิสูจน์ในระดับที่ต่ำสุด คือ การพิสูจน์ให้เห็นถึงเหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) นั่นเอง และผู้วิจัยเห็นว่า มาตรฐานการพิสูจน์ทุกระดับนั้นจะต้องคำนึงถึงหลัก “ข้อสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์” (Presumption of

Innocence)” มิใช่ว่าให้นำมาใช้เฉพาะในขั้นตอนของการขังนำนักพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยเท่านั้น

2.3 นำนักพยานหลักฐานที่เป็นเหตุในการออกหมายจับตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประเด็นที่จะวิเคราะห์ คือ คำว่า “มีพยานหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่เป็นเหตุในการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 นั้น สอดคล้องกับหลักเหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) ที่เป็นมาตรฐานการพิสูจน์ในระดับที่หนึ่งหรือไม่ พบว่า ถ้อยคำว่า มี “พยานหลักฐานตามสมควร” ตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เห็นได้ว่าระดับมาตรฐานการพิสูจน์ในระดับเหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) ต้องมีพยานหลักฐานที่แสดงถึงหลักความเป็นไปได้ (Fair probability) ถ้อยคำ มี “พยานหลักฐานตามสมควร” จึงสอดคล้องกับหลักเหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) แล้ว

ส่วนคำว่า “น่าจะได้กระทำความผิด” พบว่าความเป็นไปได้ที่บุคคลนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดนั้นตามหลักเหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) ไม่ได้อาศัยความเชื่อทางในอัตวิสัย (Subjective) ของศาลและเจ้าหน้าที่เท่านั้นว่าบุคคลนั้นมีความเป็นไปได้ แต่จะต้องอาศัยความเชื่อในทางภาวะวิสัย (Objective) คือ ความเชื่อของวิญญูชนด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าคำว่า “น่าจะ” ที่เป็นถ้อยคำตามตัวบทมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นถ้อยคำที่ไม่สอดคล้องกับหลักเหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) เพราะเป็นถ้อยคำที่อาจจะทำให้ศาลตีความว่าเป็นดุลพินิจโดยอิสระอย่างเต็มที่ของศาลในการพิจารณาออกหมายจับโดยไม่ต้องคำนึงถึงการนำมาตรฐานการพิสูจน์เหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) มาใช้ในการขังนำนักพยานหลักฐานในการออกหมายจับแต่อย่างใด

2.4 พยานหลักฐานที่ใช้ในการออกหมายจับ จากการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่นำมาใช้ในการประกอบการออกหมายจับพบว่า ศาลอาจจะไม่ได้เคร่งครัดในการที่จะนำเอาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกฎหมายลักษณะพยานหลักฐานมาใช้แต่อย่างใด เช่น หลักการห้ามรับฟังพยานหลักฐานก็อาจจะไม่ได้ถูกนำมาใช้ ทำให้พนักงานสอบสวนอาจจะนำเสนอพยานหลักฐานได้ทุกประเภทต่อศาลโดยที่ไม่มีข้อจำกัดแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาโดยไม่ชอบ พยานบอกเล่า พยานขัดทอดของผู้ต้องหา ก็นำมาใช้เป็นเหตุในการยื่นต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับได้ทั้งสิ้น โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงบทตัดพยานหลักฐานแต่อย่างใด แต่พยานหลักฐานเหล่านี้ส่วนใหญ่เมื่อไปถึงในชั้นพิจารณาสืบพยานในศาล ก็ไม่อาจจะใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ เพราะต้องถูกตัดออกด้วยหลักเกณฑ์ของกฎหมายลักษณะพยานที่ว่าด้วยพยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้รับฟัง ซึ่งในบางครั้งศาลก็ต้องยกฟ้องในท้ายที่สุด แต่สิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นก็ต้องถูกระงับไปแล้ว

2.5 ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 18 กับการออกหมายจับตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้วิจัยเห็นว่าข้อ 18 แห่งข้อบังคับฉบับนี้ไม่สอดคล้องกับหลักเหตุอันควรเชื่อ (Probable cause) อย่างชัดเจน เพราะการวางหลักให้ผู้พิพากษา “ไม่จำเป็นต้องถือถือเคร่งครัด” ในการรับฟังพยานหลักฐาน ก็หมายถึงการไม่ต้องถือเคร่งครัดในการซึ่งนำพยานหลักฐานด้วย

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบการออกหมายจับของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจับ ประเทศที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการจับที่สอดคล้องกับรูปแบบกระบวนการ

อันชอบธรรม (The Due Process Model) ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีที่มาจากพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของทั้งสองประเทศที่ให้ความสำคัญกับการรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ส่วนประเทศที่มีแนวคิดการจับที่สอดคล้องกับรูปแบบการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model) ได้แก่ ประเทศอังกฤษ และประเทศไทย สำหรับประเทศอังกฤษนั้นแต่เดิมมาในอดีตก็เน้นที่รูปแบบกระบวนการอันชอบธรรม (The Due Process Model) แต่ได้เปลี่ยนแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาเน้นที่แนวคิดการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model) หลังจากที่ใช้ประกาศใช้ The Police and Criminal Evidence Act 1984 ทำให้ตำรวจมีอำนาจจับได้อย่างกว้างขวาง โดยที่ไม่ต้องมีหมายจับ ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุก็คงเนื่องมาจากการเกิดขบวนการแบ่งแยกดินแดนในไอร์แลนด์เหนือที่มีการลอบวางระเบิดและก่อเหตุร้ายต่างๆ เพื่อต้องการแยกตัวออกจากสหราชอาณาจักรโดยใช้ความรุนแรง

3.2 เหตุในการออกหมายจับ พบว่าเหตุในการออกหมายจับของไทยต้องอาศัยพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นหลักในการพิจารณาเพื่อออกหมายจับจึงเหมือนกับเหตุในการออกหมายจับของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีเหตุอันสมควรหรือสาเหตุที่น่าจะเป็น คือ หลักเหตุอันควรเชื่อ (Probable cause) ซึ่งก็ต้องอาศัยพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นหลักในการออกหมายจับ ส่วนของประเทศอังกฤษการจับโดยมีหมายจับนั้น เหตุในการออกหมายจับ คือบุคคลนั้นต้องได้กำลังกระทำหรือต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิด ส่วนฝรั่งเศสนั้นเหตุในการออกหมายจับ คือ บุคคลนั้นหลบหนีหรือพำนักราชอาณาเขตของฝรั่งเศส ไม่ได้อาศัยพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในการออกหมายจับแต่อย่างใด

3.3 ขั้นตอนการออกหมายจับ พบว่าทุกประเทศอำนาจในการออกหมายจับจะเป็นของศาลเท่านั้น ส่วนประเทศที่ขั้นตอนในการออกหมายจับที่มีพนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการออกหมายจับ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส ส่วนประเทศไทยจะเหมือนกับประเทศอังกฤษ คือในขั้นตอนของการออกหมายจับ อัยการจะไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบในการออกหมายจับ

3.4 การอุทธรณ์การออกหมายจับ พบว่าประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และไทย ไม่มีกฎหมายให้สิทธิผู้ที่ถูกออกหมายจับอุทธรณ์คำสั่งออกหมายจับได้ โดยของไทยนั้นมีแนวคำพิพากษาฎีกาตัดสินเป็นแนวบรรทัดฐานอย่างชัดเจนว่า คำสั่งออกหมายจับของศาลไม่สามารถโต้แย้งหรืออุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้

4. วิเคราะห์ปัญหาของการพิจารณาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66

ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นด้านต่างๆ ที่ได้วิเคราะห์ไปแล้วนำมาวิเคราะห์ถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักที่มุ่งศึกษา คือ “ปัญหาการพิจารณาพยานหลักฐานในการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66” มาสังเคราะห์ว่าศาลได้มีพิจารณาพยานหลักฐานในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อออกหมายจับหรือไม่ ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยพบว่าศาลอาจจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักเกณฑ์นี้มาใช้ ถือได้ว่าเป็น “ปัญหาของการพิจารณาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ในการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66” นั่นเอง ซึ่งอาจมีสาเหตุได้ดังนี้

4.1 ศาลอาจเห็นว่าหลักเกณฑ์ของกฎหมายลักษณะพยานหลักฐานที่ว่าด้วยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานนำมาใช้เฉพาะในขั้นตอนของการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลย

ตามมาตรา 227 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น เพราะมาตรา 227 นี้ กฎหมายเขียนไว้ชัดเจนว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง”

4.2 ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 18 ที่วางหลักเกี่ยวกับการออกหมายจับว่า “ในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย” คำว่า “ไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัด” ทำให้ศาลอาจเห็นว่าการพิจารณาเพื่อออกหมายจับนั้นไม่จำเป็นต้องนำเอาหลักเกณฑ์ว่าด้วยมาตรฐานการพิสูจน์พยานหลักฐานมาใช้ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานแต่อย่างใด

4.3 มาตรฐานการพิสูจน์พยานหลักฐานสำหรับการออกหมายจับนั้นใช้ระดับที่หนึ่งซึ่งเป็นระดับต่ำสุดเหนือกว่าเพียงแค่สงสัยเท่านั้น และมาตรฐานการพิสูจน์นี้อาศัยเหตุอันควรเชื่อ (Probable cause) ซึ่งในทางปฏิบัติยังมีปัญหาในการให้คำจำกัดความที่ชัดเจน ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการพิจารณาพยานหลักฐานเพื่อออกหมายจับ ทำให้ศาลอาจเห็นว่า “เพียงแค่สงสัย” ก็คือ “น่าจะ” ที่เป็นเหตุในการออกหมายจับได้แล้ว

4.4 แนวคิดที่มีต่อขั้นตอนการจับ ศาลอาจเห็นพ้องด้วยกับความคิดเห็นของนักกฎหมายส่วนใหญ่ที่ว่า การจับเป็นเพียงขั้นตอนแรกเพื่อให้ตัวบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์ความผิดเท่านั้น เป็นเพียงขั้นตอนแรกของการเริ่มดำเนินคดีเท่านั้น เมื่อจับตัวมาแล้วก็ให้ปล่อยชั่วคราวได้ หรือสุดท้ายถ้ามิใช่ผู้กระทำความผิดก็ได้รับการปล่อยตัวไป

4.5 คำร้องขอออกหมายจับของเจ้าหน้าที่ผู้ร้องขอส่วนใหญ่อาจจะเป็นการร้องขอโดยที่ยังไม่มีการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะให้อัยการสั่งฟ้องได้

แต่อาจจะร้องขอให้ศาลออกหมายจับเพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหามาแล้วสืบเสาะแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้ถูกจับ เรียกว่า “จับก่อนแล้วค่อยหาหลักฐาน” จึงทำให้จำนวนคำร้องให้ออกหมายจับมายังศาลมีจำนวนมาก การออกหมายจับจึงอาจมีลักษณะเป็นการใช้ดุลพินิจออกหมายจับให้ไปก่อน แล้วค่อยมาสืบพยานเอาผิดกันจริงๆ ในภายหลัง

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลของการที่ศาลอนุมัติหรือไม่อนุมัติการออกหมายจับให้ตามคำร้องขอของเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวน เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติให้ศาลต้องให้เหตุผลในการไม่อนุมัติการออกหมายจับแต่อย่างใด ทำให้ไม่มีข้อมูลว่าการที่ศาลไม่อนุมัติออกหมายจับให้เพราะคำร้องขอไม่เข้าเหตุที่จะออกหมายจับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 หรือไม่อย่างไร และจากผลการวิจัยซึ่งพบว่า การออกหมายจับของศาลไทยสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางอาญารูปแบบควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model) อาจเนื่องจากศาลได้คำนึงถึงสิทธิของฝ่ายผู้เสียหายด้วย และระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทยที่ใช้อยู่เป็นระบบกล่าวหาจึงจำเป็นที่จะต้องได้ตัวผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญามาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้เจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้ความระมัดระวังระอบคอบก่อนที่จะจับบุคคลใดมาดำเนินคดี

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การออกหมายจับของศาลสอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model)

2. เหตุในการออกหมายจับตามกฎหมายไทยเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักได้อย่างมากในการพิจารณาพยานหลักฐานก่อนออกหมายจับ และพบว่าคำสั่งศาลในการออกหมายจับไม่สามารถอุทธรณ์ต่อไปยังศาลอุทธรณ์ได้

3. การออกหมายจับของไทยเป็นอำนาจของศาลเท่านั้น เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ที่แตกต่างคือประเทศสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศส พนักงานอัยการจะมีส่วนร่วมในการขั้นตอนของการออกหมายจับ และประเทศสหรัฐอเมริกาผู้ถูกออกหมายจับมีสิทธิโต้แย้งการออกหมายจับได้ และให้ความสำคัญกับเหตุอันควรเชื่อได้ (Probable cause) ในการออกหมายจับ

ข้อเสนอแนะ

1. คำว่า “พยานหลักฐานตามสมควร” นี้ คือระดับมาตรฐานการพิสูจน์ในระดับเหตุอันควรเชื่อได้ (Probable cause) แต่ในทางปฏิบัติก็พบปัญหาในการตีความวินิจฉัยที่ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนทำให้ผู้พิพากษาแต่ละท่านก็อาจให้ความหมายที่แตกต่างกันไป ดังนั้นเหตุในการออกหมายจับตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้อยู่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเพิ่มบทวิเคราะห์คำว่า “พยานหลักฐานตามสมควร” หมายความว่า “พยานหลักฐานที่มีระดับน้ำหนักที่แสดงถึงความเป็นไปได้ที่ทำให้ศาลและวิญญูชนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลที่จะถูกออกหมายจับได้กระทำความผิดอาญา” ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักเหตุอันควรเชื่อได้ว่า (Probable cause) เพื่อให้เกิดความชัดเจนถึงถ้อยคำดังกล่าว และแสดงถึงการให้ความสำคัญกับถ้อยคำดังกล่าวซึ่งอาจ

ทำให้มีการให้ความสำคัญกับการนำมาตรฐานการพิสูจน์พยานหลักฐานมาใช้ในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานมากขึ้น

2. คำว่า “น่าจะ” ที่เป็นถ้อยคำในตัวบทมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นถ้อยคำที่ผู้วิจัยเห็นว่าไม่สอดคล้องกับหลักเหตุอันควรเชื่อว่า (Probable cause) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการตีความถึงมาตรฐานการพิสูจน์ได้ จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำตัวบทมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งหมดมาตรา (1) และอนุมาตรา (2) ที่เดิมบัญญัติว่า “*เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา*” แก้ไขเป็น “*เมื่อมีหลักฐานตามสมควรที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดอาญา*” เห็นว่าจะสอดคล้องกับที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 59/1 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “*ก่อนออกหมาย จะต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมายตามมาตรา 66 มาตรา 69 หรือมาตรา 71*”

3. ควรมีการแก้ไขข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 18 ซึ่งบัญญัติว่า “ในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิจารณานุญาตให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้พิพากษาไม่ต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย” เพราะคำว่า “*ไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัด*” ทำให้เกิดปัญหาว่า ศาลผู้ออกหมายจับอาจเห็นว่ามีจำเป็นต้องนำเอามาตรฐานการพิสูจน์พยานหลักฐานมาใช้ในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานแต่อย่างใด ควรแก้ไขถ้อยคำตามข้อบังคับดังกล่าวจากเดิม “ในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิจารณานุญาตให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้พิพากษาไม่ต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย” แก้ไขเป็น “ในการรับฟังพยานหลักฐาน

เพื่อพิจารณานุญาตให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้พิพากษาควรต้องตรวจสอบพยานหลักฐานอย่างเคร่งครัดว่าเข้าเหตุที่จะออกหมายจับได้หรือไม่”

4. เนื่องจากในขั้นตอนของการยื่นคำร้องให้ศาลออกหมายจับของศาลไทยนั้นเป็นเรื่องระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ขอให้ออกหมายจับกับศาลเท่านั้น จึงอาจทำให้ขาดความรอบคอบในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อออกหมายจับ ขั้นตอนของการออกหมายจับ จึงควรให้มีพนักงานอัยการเข้ามาร่วมในการตรวจสอบกลั่นกรองพยานหลักฐานที่รวบรวมมาโดยพนักงานสอบสวนก่อนที่จะยื่นคำร้องให้ศาลออกหมายจับ เพื่อให้เกิดความรอบคอบมากขึ้นก่อนที่จะออกหมายจับบุคคลใด ซึ่งถ้าจะทำให้การออกหมายจับจะล่าช้าไปบ้างไม่ทันการณ์ต่อการที่บุคคลนั้นจะหลบหนี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็มีอำนาจที่จะจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับอยู่แล้วตามมาตรา 78 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติว่า “...(3) *เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา 66 (2) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้*” ซึ่งเป็นหลักสากลดังที่ใช้ในประเทศฝรั่งเศสที่เห็นว่าแม้จะมีพยานหลักฐานที่เป็นเหตุให้ออกหมายจับได้ แต่ถ้าบุคคลนั้นมีได้มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันตรายใดขึ้น ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องออกหมายจับแต่อย่างใด

การแก้ไขเพิ่มเติมหลักการนี้ควรนำไปเพิ่มเติมต่อท้ายถ้อยคำตามมาตรา 59 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า “*ในกรณีที่มีผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป*” โดยบัญญัติต่อท้ายเพิ่มเติมว่า “*และกรณีถ้าเป็นการออกหมายจับให้ผู้ร้องขอต้องนำพยานหลักฐานที่รวบรวมมาได้พร้อมคำร้องขอขึ้นให้พนักงานอัยการตรวจสอบ เพื่อให้*

พนักงานอัยการให้ความเห็นพร้อมคำอนุมัติให้ยื่นคำร้อง
ได้ก่อนที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาล”

5. มีคำพิพากษาฎีกาที่ตัดสินเป็นแนวบรรทัดฐานว่า คำสั่งออกหมายจับของศาลชั้นต้นไม่สามารถที่จะ
โต้แย้งหรืออุทธรณ์ไปยังศาลสูงได้ทำให้การออกหมายจับ
ที่ผ่านมาไม่ได้มีการตรวจสอบ โดยศาลสูงว่าศาลล่างได้มีการ
การออกหมายจับที่เป็นไปตามเหตุของการออกหมายจับ
ตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญาหรือไม่ และการออกหมายจับเป็นเรื่องที่กระทบต่อ
สิทธิเสรีภาพของบุคคลจึงควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ผู้ที่ถูกออกหมายจับ
มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านคำสั่งออกหมายจับของศาลได้
ดังเช่นการออกหมายจับของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ให้
สิทธิผู้ที่ถูกออกหมายจับโต้แย้งการออกหมายจับต่อศาล
ที่ออกหมายจับนั้นหรือต่อผู้พิพากษาในศาลชั้นเดียวกัน
ได้

การแก้ไขเพิ่มเติมหลักการนี้ควรนำไปบัญญัติ
โดยเพิ่มมาตราเป็นมาตรา 66/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา โดยใช้ถ้อยคำตัวบทว่า “หมายจับ
ที่ออกโดยศาลชั้นต้น ผู้ถูกออกหมายจับมีสิทธิอุทธรณ์
ไปยังศาลอุทธรณ์ได้” ถ้าเห็นว่าเป็นการออกหมายจับ
โดยไม่ชอบตามมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายนี้ คำสั่ง
ศาลอุทธรณ์ที่ยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด”

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ, กรมองค์การระหว่างประเทศ
(2551, กรกฎาคม). ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ
มนุษยชน. สืบค้นจาก [http://humanrights.mfa.
go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf](http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf)

คณิต ณ นคร. (2561). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ณรงค์ ใจหาญ. (2552). หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ไทยรัฐฉบับพิมพ์. (2559, 19 สิงหาคม). จับสาวแสบ
แจ้งเท็จทำคนอื่นเดือดร้อน. สืบค้นจาก [https://
www.thairath.co.th/content/694833](https://www.thairath.co.th/content/694833)

ปาลิดา ไตรสารศรี. (2554). การกลั่นกรองการออก
หมายจับ (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ราชกิจจานุเบกษา. (2548). ข้อบังคับของประธานศาล
ฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการ
ออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548. สืบค้น
จาก [http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA
/PDF/2548/00154922.PDF](http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2548/00154922.PDF)

ศาลยุติธรรม. (ม.ป.ป.(ก)). รายงานประจำปีของศาล
ยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม ประจำปี
งบประมาณ 2560. สืบค้นจาก [https://
oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/
8/cid/2081/iid/95017](https://oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/2081/iid/95017)

ศาลยุติธรรม. (ม.ป.ป.(ข)). รายงานประจำปีของศาล
ยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม ประจำปี
งบประมาณ 2561. สืบค้นจาก [https://
oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/
22/iid/140051](https://oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/22/iid/140051)